

Београд, 12. октобар 2015. године

Обраћам Вам се овом приликом у вези са питањем од највећег значаја за Републику Србију, које је повод за нашу озбиљну забринутост. Реч је о захтеву за пријем тзв. Косова у чланство Унеска. Овај захтев је неутемељен са становишта међународног права и због тога, као и са политичког и моралног аспекта, за Републику Србију, апсолутно неприхватљив.

Сходно и даље важећој и правно обавезујућој резолуцији СБ УН 1244 (1999) и Уставном оквиру за привремену самоуправу на Косову, Косово и Метохија је територија у саставу Републике Србије под управом Уједињених нација. Резолуција СБ УН 1244 (1999) реафирмише „суверенитет и територијални интегритет Савезне Републике Југославије [*сада Републике Србије*] и других држава региона“ и предвиђа „политичко решење за косовску кризу“ засновано на овим принципима. Питање Косова и Метохије је и даље на дневном реду СБ УН, што потврђују редовне, кварталне седнице СБ УН на ову тему. Такође, на Косову и Метохији и даље делује УН Привремена администрација на челу са специјалним представником генералног секретара УН (УНМИК).

Будући да се Косово не може сматрати државом као субјектом међународног права, евидентно је да нису испуњени елементарни услови за разматрање било ког питања у вези са пријемом Косова у пуноправно чланство Унеска. То је *de facto* признала и сама Приштина покушавајући да издејствује достављање захтева Унеску посредством УНМИК, што је од стране ове Мисије УН одбијено с обзиром на њено доследно поштовање резолуције СБ УН 1244 (1999).

Унеско, као специјализована агенција УН, има обавезу да се придржава међународног права, посебно резолуција СБ УН под Главом VII Повеље УН, што укључује и резолуцију 1244 (1999). У том контексту, разматрање захтева за пријем Косова у Унеско би представљао грубо кршење правних правила насталих под окриљем УН ради очувања међународног мира и безбедности и било би у супротности са чланом 25. Повеље УН, у коме се наводи да су „чланови УН сагласни да прихвате и извршавају одлуке СБ у сагласности са овом Повељом“. Тиме би се створио опасан преседан.

Влада Републике Србије у пуној мери је посвећена дијалогу између Београда и Приштине који се води под покровитељством ЕУ. У том процесу многа комплексна питања, од изузетног значаја за стабилизацију прилика у региону и нормализацију односа, су решена. Неретко, само захваљујући доброј вољи српске владе постигнати су споразуми који су представљали темељ рационалних и нормалних односа између Срба и Албанаца на Косову и Метохији, иако су ти политички потези наилазили на веома негативне реакције јавности у Србији. Без обзира на то, остали смо и даље смо чврсто опредељени за дијалог са косовским Албанцима и проналажење решења која ће стабилизovati и нормализовати наше међусобне односе.

Ипак, о заштити споменика културе и имовини Српске православне цркве на Косову и Метохији се, до сада, у Бриселу није разговарало. У том смислу, једнострану покушају попут захтева за чланство тзв. Косова у Унеску нас враћају у прошлост и нарушавају атмосферу подстицајну за дијалог који се налази у врло деликатној фази. Тиме би се фактички онемогућило да се и по овом питању постигне обострано прихватљиво решење за ово, за нашу страну, једно од најосетљивијих питања.

Приштина нема ни морално право да тражи чланство у Унеску, јер је својим чињењем у претходном периоду недвосмислено демонстрирала да нема ни способност ни вољу да испуни обавезе које произилазе из чланства у овој Организацији. Са циљевима Унеска несумњиво су неспојиви намерно, систематско, вандалско уништавање културних и историјских споменика својих суграђана, који датирају још из XI века. Од завршетка сукоба 1999. и распоређивања међународних снага, у миру, укупно 141 српски православни хришћански објекат потпуно је уништен или значајно оштећен, а сам Унеско је четири бисера светске баштине: манастир Дечане, Пећку патријаршију, Грачаницу и Цркву богородице Љевишке ставио на Листу светске баштине у опасности. На многим уништеним објектима још се могу видети паролe тзв. Ослободилачке војске Косова и претње Србима, а у новије време и графити у славу организације Исламске државе, чији су методи рушења културних и верских објеката, нажалост, одавно на делу на простору Косова и Метохије. Из Приштине се ни данас не могу чути речи осуде оваквих срамних злочина недостојних 21. века, нити има спремности да се њихови починиоци пронађу и казне. Уништавање српског хришћанског и културног наслеђа никада није подробно истражено, нити је ико за ове злочине изведен пред лице правде.

Утолико, или нарочито због тога, лицемерно звучи објашњење свих који кажу да ће пријемом Косова у Унеску, српска културна баштина бити боље заштићена, јер нико ни из једне од српских цркава или манастира, није тражио ни такву заштиту, ни такву подршку. Напротив.

Деловање Српске православне цркве у Покрајини се одвија у изузетно тешким условима, а поред организованог, етнички и верски мотивисаног насиља и уништавања српског православног наслеђа, без преседана у новијој историји Европе, бројни су и примери драстичног угрожавања људских и верских права, слободе кретања и рада православног свештенства и православног становништва на Косову и Метохији.

У условима континуираних покушаја да се уништи и украде идентитет и културна баштина српског народа на Косову и Метохији, чланство Косова у Унеску представљало би награду и давање улоге лажног заштитника српског и хришћанског културног наслеђа оним политичким структурама у Приштини које у периоду од 1999.

до данас, нису учиниле ништа да спрече уништавање хришћанског духовног и културног идентитета једног европског народа и насилног брисања трагова векова његовог постојања на простору Косова и Метохије.

Србија својим досадашњим постављањем је показала своју пуну посвећеност решавању свих отворених питања са Приштином мирним путем и кроз дијалог. Србија је против сваке политизације рада Унеска као организације чија би мисија требало да буде промовисање сарадње међу државама кроз образовање, науку и културу.

На крају, ми јесмо мала земља, и територијално и по броју становника, немамо политичку моћ којом можемо да се супротставимо онима који спонзоришу улазак Косова у Унеско, али је наша обавеза да целокупно човечанство упознамо са противправним и неморалним мерама које се против наше земље предузимају и тиме, ако ништа друго, одбранимо истину и понос свих правдољубивих народа у свету.

Искрено,

Александар Вучић
Председник Владе
Републике Србије